

Териториално статистическо бюро - Североизток
Отдел „Статистически изследвания - Варна“

**ДОХОДИ, РАЗХОДИ И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ДОМАКИНСТВОТА
В ОБЛАСТ ВАРНА ПРЕЗ 2023 ГОДИНА**

Доходи на домакинствата

През 2023 г. годишният общ доход средно на лице от домакинство в област Варна е 11 001 лв. и нараства с 15.1% спрямо 2022 година. За последните десет години (2014 - 2023 г.) общият доход средно на лице от домакинство в областта се увеличава 2.2 пъти.

През периода 2014 - 2023 г. в област Варна са регистрирани следните по-важни изменения по отношение на източниците на общия доход *средно на лице от домакинство*:

- Доходът от работна заплата в област Варна през 2023 г. е 6 182 лв. и се увеличава с 8.5% спрямо 2022 г. и почти 2 пъти в сравнение с 2014 година;
- Доходите от пенсии през последната година са 3 178 лева. Те нарастват с 23.9% спрямо 2022 г. и почти 3 пъти в сравнение с 2014 година;
- Доходите от самостоятелна заетост през 2023 г. са 487 лева. Спрямо 2022 г. намаляват с 9.3%, а в сравнение с 2014 г. се увеличават 1.6 пъти;
- Доходът от трудова дейност извън работната заплата през последната година е 143 лв. и се увеличава спрямо 2022 г. с 47.4%, а в сравнение с 2014 г. намалява с 2.1%;
- Доходите от другите социални трансфери (обезщетения за безработни, семейни добавки за деца и други социални помощи и обезщетения) през 2023 г. са 103 лева. Те се увеличават със 7.3% спрямо 2022 г. и 1.2 пъти спрямо 2014 година.

В структурата на общия доход в област Варна с най-висок относителен дял е работната заплата. През 2023 г. той е 56.2%, което е с 3.4 процентни пункта по-малко в сравнение с 2022 г. и с 6.7 процентни пункта по-малко спрямо 2014 година.

Доходите от всички социални трансфери (пенсии, обезщетения за безработни, семейни добавки за деца и други социални помощи и обезщетения) формират 29.8% от общия доход на домакинствата в област Варна през 2023 година.

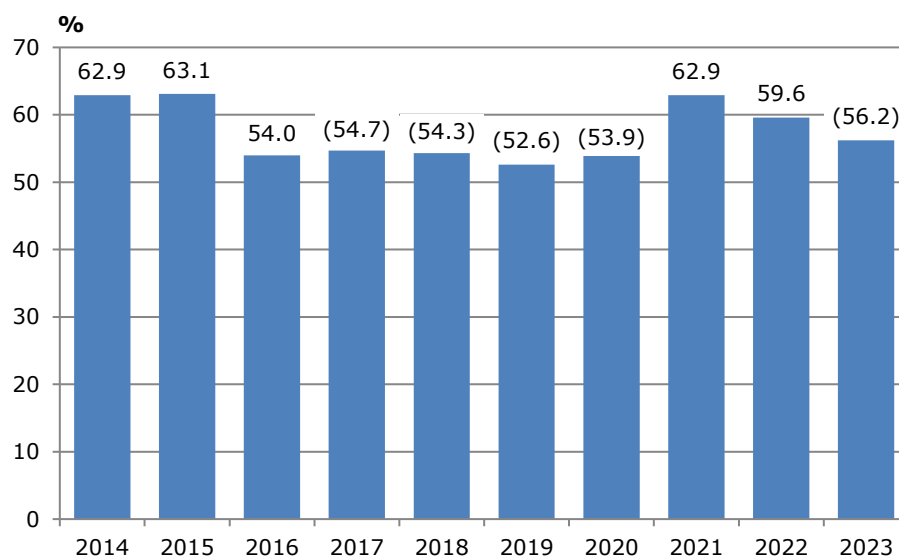
От получените социални трансфери с най-висок относителен дял в общия доход на домакинствата са доходите от пенсии - 28.9%, който е с 2.1 процентни пункта повече в сравнение с 2022 г. и със 7.5 процентни пункта - спрямо 2014 година.

Доходи, разходи и потребление на домакинствата в област Варна през 2023 година

През 2023 г. относителния дял на доходите на домакинствата от самостоятелна заетост в общия доход на домакинствата е 4.4%, намалява с 1.2 процентни пункта в сравнение с 2022 г. и с 1.8 процентни пункта - спрямо 2014 година.

Относителният дял на дохода от трудова дейност извън работната заплата е 1.3% през 2023 г. и се увеличава спрямо 2022 г. с 0.3 процентни пункта, а спрямо 2013 г. намалява с 1.6 процентни пункта.

Фиг. 1. Относителен дял на дохода от работна заплата¹ в общия доход на домакинствата в област Варна

Разходи на домакинствата

През 2023 г. домакинства в област Варна са изразходвали 10 731 лв. средно на лице, което е с 8.8% повече в сравнение с 2022 година. За периода 2014 - 2023 г. разходите на домакинствата се увеличават 2.1 пъти.

Относителният дял на потребителския разход от общите разходи на домакинствата намалява от 86.9% през 2014 г. на 83.7% през 2023 година.

През периода 2014 - 2023 г. в област Варна се наблюдават следните промени по отношение на някои видове разходи *средно на лице от домакинството*:

¹ От 2017 г. в съответствие с правилата за надеждност на данните от извадкови изследвания, данните по области се публикуват със следните съкращения и символи:
( ) - получените стойности са с по-малка стохастична точност - оценка над 10% грешка.

Доходи, разходи и потребление на домакинствата в област Варна през 2023 година

- Изразходваните средства за храна и безалкохолни напитки в област Варна през 2023 г. са 3 286 лв., или с 12.8% повече спрямо 2022 г. и с 63.2% - в сравнение с 2014 година;
- Разходите за облекло и обувки през 2023 г. са 388 лева. В сравнение с предходната година те намаляват с 5.4%, а спрямо 2014 г. нарастват почти 2 пъти;
- Разходите, свързани с жилището (вода, електроенергия, горива, жилищно обзавеждане и поддържане на дома) за последната година са 1 954 лева. Те нарастват със 17.5% в сравнение с 2022 г. и 2.4 пъти спрямо 2014 година;
- За здравеопазване през 2023 г. са изразходвани 697 лв. - с 12.4% повече от 2022 г. и 2.6 пъти повече спрямо 2014 година;
- За транспорт и съобщения през 2023 г. са похарчени 1 183 лв., което е с 2.4% повече от 2022 г. и 2.4 пъти повече спрямо 2014 година;
- Разходите за свободно време, културен отдих и образование през 2023 г. са 442 лева. В сравнение с 2022 г. те намаляват с 6.9%, а спрямо 2014 г. се увеличават 1.8 пъти;
- През последната година разходите за данъци и социални осигуровки са в размер на 1 515 лв. и се увеличават с 6.0% в сравнение с 2022 г., а спрямо 2014 г. нарастват 2.7 пъти.

През 2023 г. относителният дял на разходите за храна от общия разход в област Варна е 30.6%, което е с 1.1 процентни пункта повече в сравнение с 2022 г. и с 8.2 процентни пункта по-малко спрямо 2014 година.

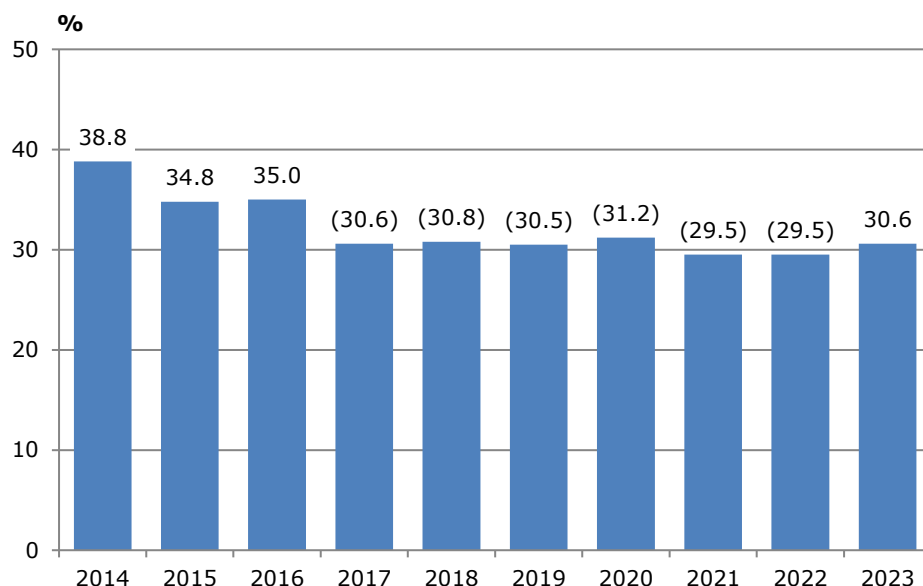
Относителният дял на разходите, свързани с жилището, през 2023 г. е 18.2% от общия разход и нараства спрямо 2022 г. с 1.4 процентни пункта, а в сравнение с 2014 г. нараства с 2.3 процентни пункта.

Делът на разходите за данъци и социални осигуровки е 14.2% от общия разход през 2023 г., което е с 0.3 процентен пункт по-малко в сравнение с 2022 г., а увеличението спрямо 2014 г. е с 3.3 процентни пункта.

През 2023 г. делът на разходите за транспорт и съобщения е 11.0% от общия разход, което е с 0.7 процентни пункта по-малко в сравнение с 2022 г. и с 1.5 процентни пункта повече спрямо 2014 година.

Доходи, разходи и потребление на домакинствата в област Варна през 2023 година

**Фиг. 2. Относителен дял на разходите за храна² в общия разход
на домакинствата в област Варна**

Потребление на домакинствата

През 2023 г. потреблението на повечето основни хранителни продукти *средно на лице от домакинство* в област Варна се увеличава в сравнение с 2022 година. Най-голямо е увеличението в потреблението на безалкохолни напитки - с 24.7 л и на хляб и тестени изделия с 4.7 килограма. Намалява консумацията на зеленчуци - с 4.7 кг, на месо - с 3.7 кг, на сирене - с 2.2 кг, на захар - с 2.2 кг и на яйца - с 15 броя.

На годишна база нараства потреблението средно на лице от домакинство на алкохолни напитки (от 34.6 на 43.4 л) и на цигари (от 684 на 813 броя).

² От 2017 г. в съответствие с правилата за надеждност на данните от извадкови изследвания, данните по области се публикуват със следните съкращения и символи: ( ) - получените стойности са с по-малка стохастична точност - оценка над 10% грешка.

Доходи, разходи и потребление на домакинствата в област Варна през 2023 година

Методологични бележки

Данните са получени от **тримесечното** наблюдение на домакинските бюджети. Наблюдението е репрезентативно, като се използва случайна извадка от домакинства.

Обикновено домакинство образуват две или повече лица, които живеят в едно жилище или в част от жилище, хранят се заедно и имат общ бюджет, независимо от това дали имат роднински връзки помежду си. Домакинство е и едно лице, което живее самостоятелно, храни се отделно и има свой отделен бюджет.

Колективните домакинства не са обект на изучаване на домакинските бюджети.

Основните показатели за доходите, разходите и потреблението се оценяват **тримесечно** и **годишно** и се представят под формата на средни величини и относителни дялове.

Доходите на домакинствата в пари и натура включват доходите на всички членове на домакинството от: работна заплата, пенсии, самостоятелна заетост, обезщетения за безработни, социални помощи и други. Включват се и други доходи, общи за домакинството, като регулярните или еднократните трансфери от други домакинства и продажбите на имущество.

Разходите на домакинствата включват разходите за храна, напитки, тютюневи изделия, жилище (вода, електроенергия, отопление, обзавеждане и поддържане), транспорт, съобщения, здравеопазване, данъци, социални осигуровки и други.

Потребителският разход включва разходите на домакинствата за стоки и услуги съгласно международната Класификация на индивидуалното потребление по цели (COICOP).

Потреблението средно на лице от домакинство представлява количествата консумирани хранителни продукти и напитки при домашни условия и не включва консумацията в заведения за обществено хранене.

Подробна информация за наблюдението на домакинските бюджети и резултатите от него е публикувана на сайта на НСИ – <https://www.nsi.bg/>, в рубриката „Доходи, разходи и потребление на домакинствата“ и в информационната система „Инфостат“.

Поради извадковия характер на Наблюдението на домакинските бюджети данните по области са обременени с големи стохастични грешки. От 2017 г. те се публикуват в скоби, когато получените стойности са с по-малка стохастична точност - оценка над 10% грешка.